

7. Megbecsült időskort!

Az Orbán-kormány számára, amikor nyugdíjba vonulunk, megszűnünk fontosnak lenni, és azt éreztetik tisztességes munkában megőszült emberekkel egy végiggürcölt élet után, hogy feleslegessé váltak. Az Orbán-rendszer ezt érezteti minden időssel, amikor szándékosan trükközik az inflációs várakozásokkal, hogy az idősök majd csak utólag, nyugdíjkorrekcióként kapják meg azt, ami jár nekik, amiért megdolgoztak. Ezt üzeni az is, hogy megszüntették a vegyes indexálást, ami azt jelenti, hogy a nyugdíjasok nem részesülnek az ország, a gazdaság fejlődéséből.

Ennek következménye a nyugdíjas társadalom leszakadása az aktív korúaktól; egyre nagyobb, indokolhatatlan (és indokolatlan) különbségek vannak azonos életpálya után a nyugdíjba vonulás időpontjától függően a nyugdíjak között, egyre gyorsabb a nyugdíjas elszegényedés (relatív és abszolút) terjedése.

Egyre több idős ember érzi úgy, hogy a társadalom, az állam magára hagyja.

Az időskorhoz kötődő szolgáltatások nem fejlődtek az elmúlt években, sőt az önálló életvitelt segítő szolgáltatások igénybevételi szabályai szigorodtak, így ez csak kevesek számára elérhető. Az egészségügyi problémákhoz kötődő szolgáltatások - pl. otthoni szakápolás - zömmel csak piaci alapon elérhető, nem garantált minőségű és drága.

A lakásfenntartás költségeihez az idősök kevés támogatást kaphatnak, hitelhez nem juthatnak. Gyakorlatilag a lakhatási és életkörülményeik javításával az Orbán-kormány nem törődött, e fontos tennivalókat is a családok felelősségi körébe utalta.

7.1. Újra alkotmányos joggá tesszük a nyugdíjat!

Visszaállítjuk a nyugdíjalap önállóságát az átláthatóság biztosítása, a szubjektív kormányzati beavatkozás lehetőségének elkerülése érdekében. Ennek érdekében az államháztartási törvényben rögzíteni kell, hogy társadalombiztosítási kasszákat érintő döntést csak az országgyűlés hozhat. Önálló, megfelelő hatáskörrel rendelkező nyugdíjszakmai közigazgatási szervezetet és a tevékenységhez értő közigazgatási apparátust hozunk létre. A nyugdíjjogosultság egyénekre szabott megállapítása, a forrásszükséglet megalapozott számbavétele csak így, szakszerű előkészítéssel lehetséges.

A helyzet ma olyan, hogy nemcsak a nyugdíjrendszer átalakításával kell foglalkozni, hanem krízis- és garanciális intézkedésekről kell beszélni!

7.2. Krízisintézkedések az alacsony nyugdíjat kapók védelmében

A krízisintézkedések célja a legalacsonyabb nyugdíjjal rendelkezők helyzetének javítása.

- Ennek érdekében emeljük a nyugdíjminimum értékét, és az ennél alacsonyabb nyugdíjakat több lépcsőben erre a szintre emeljük.
- Az alacsony nyugdíjjal rendelkezőket azonnali, jelentősebb összegű juttatásban részesítjük.
- Emeljük az önkormányzati szociális segítség forrásait és normatíváit.
- Rendezzük a honvédség, a rendőrség és a többi rendészeti szervezet nyugdíjasainak státuszát.

- Azonnali intézkedéseket teszünk a rokkantnyugdíjasok helyzetének rendezésére. A bevezetéskor a valamilyen ellátásban részesülők helyzetét egyénenként kell áttekinteni, és az egészségi állapotuknak megfelelő járadék megállapításával rendezni a nyugdíjukat, egyben kidolgozni az új rendszert, ami ténylegesen lehetővé teszi a rehabilitációt az arra alkalmas munkavállalóknak, adott esetben pedig elfogadható nyugdíjat biztosít részükre.

7.3. Garanciális intézkedések a nyugdíjasok megbecsülésére

A hosszabb távú garanciális intézkedések célja a tisztas idősor szükségleteit kielégítő jövedelem biztosítása, a társadalombiztosítási rendszer iránti bizalom megerősítése, az aktív korúak jövedelmi viszonyainak javulását is leképező emelési szabályok bevezetése, és a nyugdíjrendszeren belüli különbségek nyugdíjas korban bekövetkező indokolatlan növekedésének kezelése. Későbbi feladat lesz az európai minimálnyugdíj-szabályozás kidolgozásában való aktív részvétel.

a) Megélhetést biztosító nyugdíjak

- Bevezetjük a minimális nyugdíj fogalmát, azaz a – szükséges szolgálati idő megléte esetén - nyugdíjba vonuláskor egy bizonyos összegnél nem lehet kevesebb a nyugdíj. Egy korrekciós rendszer kialakításával fokozatosan el kell jutni oda, hogy a teljes jogú öregségi minimális nyugdíj elérje az átlagos nyugdíj 50%-át.
- Bevezetjük a valódi nyugdíjminimumot: ez az az összeg, aminél kevesebb nyugdíja a rendszerben senkinek sem lehet! Ezért nyugdíjfelzárkóztatási programot indítunk a korábban megállapított alacsony, teljes jogú öregségi nyugdíjak emelésére, amelynek eredményeként az érintettek körében a teljes jogú öregségi nyugdíj összege fokozatosan eléri a minimális nyugdíj összegét.

b) Átlátható nyugdíjrendszer

- Támogatjuk az önkéntes nyugdíjtakarékosságot.
- Egyéni nyugdíjszámlán tartjuk nyilván a járulékbefizetéseket.
- Nyilvánossá és átláthatóvá tesszük a nyugdíjrendszer adatait.

c) Tisztességes elszámolás a nyugdíjasokkal

- Az éves nyugdíjemelést a vegyes indexálás alapelvei szerint biztosítjuk, ami azt jelenti, hogy a reálbérek emelkedését, tehát az aktív korúak életszínvonalának emelkedését is beleszámítjuk a nyugdíjemelésbe.
- Minden áprilisban elszámolunk a nyugdíjasokkal, és az előző évi tényadatok alapján korrigálnunk kell a januári nyugdíjemelést. Ne az idősek hitelezzék a kormányt! Ha az infláció mértéke ezt indokoltá teszi, minden negyedévben kiegészítjük az adott évi nyugdíjemelést.
- A nyugdíjas inflációs kosár számításának módját jogszabályban rögzítjük és társadalmi ellenőrzésre az Idősügyi Tanácsot kérjük fel.
- Megtartjuk a szocialista kormányok alatt bevezetett 13.havi nyugdíjat.
- Szakmaspecifikus nyugdíjba vonulási szabályokat dolgozunk ki, ahol ez indokolt.
- Korlátozzuk a jelenlegi valorizációs rendszer káros hatásait.

d) Rugalmas nyugdíjba vonulás

- Visszaállítjuk az Európai Unióban mindenhol létező rugalmas nyugdíjkorhatárt a hazai nyugdíjrendszerbe.
- A rendszer lehetőséget nyújtana a korábbi nyugdíjba vonulásra alacsonyabb nyugdíj mellett, viszont bónusszal ösztönözné a későbbi nyugdíjba vonulást.
- Az államháztartás teherviselő képességét tekintve a bónusz-málsusz elv alkalmazása következtében a rugalmas nyugdíjba vonulás intézménye hosszabb távon nem jár többletkiadással, ezért fokozatosan bevezethető.
- Ezzel egyidejűleg a közzsférában a kötelező nyugdíjazás eltörlendő.

7.4. A nyugodt öregkort biztosító szolgáltatások

Az állam nem hagyhatja magára az idős embereket és családjukat. Hangsúlyozzuk, hogy az idős ember az egész társadalomnak érték, aki megbecsülést és tisztelet érdemel!

Megtartjuk a korábbi, baloldali kormányok időseket segítő intézkedéseit és szolgáltatásait, például a 65 év felett ingyenes utazást és a szépkorúak jubileumi jutalmát.

Érdemi hatáskörökkel visszaállítjuk az Idősügyi Tanácsot, hogy soha többé ne születhessenek döntések az idős emberekről az idős emberek nélkül.

- Időskorú minimumellátást vezetünk be azok számára, akiknek semmilyen nyugdíjszerű ellátása sincs.
- Támogatjuk az egészségügyben az idősek külön ellátási, betegút-szervezési protokolljának bevezetését, a gyorsabb és emberséges betegellátás érdekében (pl. elsőbbség a vizsgálatokban, a betegszállításban, hirtelen kórházba szállítás esetére egységcsomag biztosítása (tisztálkodó- és evőeszközök), szociális segítők biztosítása. Ez nemcsak az érintetteket, hanem a családjaikat is pozitívan érinti!
- Elkészítjük és időben ütemezzük az idősek lakásainak akadálymentesítési programját.
- Támogatjuk a lakásfenntartást, energiakorszerűsítést és felújítást, ennek keretében különös figyelmet fordítunk arra, hogy ez idős honfitársaink számára is segítséget jelentsen.
- Rendezzük az időseket ápoló hozzátartozók ápolási díját.
- Támogatjuk és megfelelően finanszírozzuk az önkormányzatok időseket támogató intézkedéseit. (állandó szolgáltatások - pl. idősek klubja -, személyes szolgáltatások, helyi projektek). Fontos, hogy a településeken legyen minden idős számára elérhető, az igényeknek megfelelő idősklub, nappali foglalkoztató, ahol az ellátás mellett tartalmas programokat is biztosítunk Megerősítjük az ápolási rendszert.
- Különösen fontos, hogy a magányos, gyakran mozgásukban is korlátozott, betegségekkel küzdő idősek ne maradjanak támasz nélkül, ezért támogatjuk az önkormányzatok ilyen jellegű feladatainak ellátását, valamint az őket segítő helyi kezdeményezéseket, civil szervezeteket. Annyi segítséget, támogatást kapjon minden idős ember, ami lehetővé teszi az emberi méltóság megőrzését számára.
- Támogatjuk az idősek tanulását, közművelődését. Kiterjesztjük a Senior Net programot, az idősebb korosztályok részére is lehetővé tesszük a tanulást, a tájékozódást, kiemelt figyelmet fordítva digitális ismereteik bővítésére.

- Javítjuk az erre vállalkozó idős emberek munkavállalásának feltételeit, és az idősök családon belüli tevékenységének elismerését (többek között a “Nagymama GYED, GYES” szabályainak megváltoztatásával).
- Külön programot indítunk a vidéken, gyermekeiktől távol élő idősök problémáinak megoldására.

7.5. A házi segítségnyújtás és az időotthoni ellátás helyzete

A 2022. évben az ország lakóinak 20,6%-a (közel 2 millió fő) 65 év feletti volt, a központi nyilvántartás adatai szerint az időotthoni bentlakásos férőhelyek száma 54 624. Ez messze nem elegendő az önmagukat már részben vagy egészben ellátni nem képes időskorúak elhelyezésére!

- Jelentős bentlakásos időotthoni férőhelybővítési programot indítunk, állami, önkormányzati és magánberuházások keretében.
- Megteremtjük a bentlakásos időotthoni ellátáson belüli specializáció feltételeit, mivel a jelenlegi szabályozás alapján a bekerülés feltétele olyan mértékű gondozási szükséglet (napi négy órát meghaladó gondozási igény), ami tulajdonképpen sokszor már egészségügyi ellátásban történő elhelyezést igényelne. Ugyanakkor a csekélyebb gondozási igényű ügyfelek nem is tudnak bekerülni az intézményekbe, annak ellenére, hogy önálló életvitelük már a házi segítségnyújtás igénybevételével sem biztosítható.
- A nappali idősellátáshoz az önkormányzatoknak megfelelő állami finanszírozást biztosítunk.
- A házi segítségnyújtás rendszerét nagyobb körben biztosítjuk annak érdekében, hogy a személyes önállóság minél tovább megőrizhetővé váljék. Ehhez a szociális gondozói rendszer finanszírozási és képzési feltételeit, illetve a munkavállalók anyagi megbecsülését is javítani kell. Az otthoni segélyhívórendszerek, programok fejlesztése és széles körben való elterjesztése elengedhetetlen.
- Az időskorúak társadalmi védelme érdekében hosszú távon olyan rendszert vezetünk be, amely intézményes választ kínál a társadalom idősödésének következményeire. Gondoskodási rendelvényt kell bevezetni, amellyel az ellátásra jogosult maga választja ki a szociális szolgáltatások kínálatából a számára elérhető legmegfelelőbb megoldást, a finanszírozó pedig közvetlenül erre költi el az ellátottat megillető összeget.
- Szektorsemleges állami finanszírozást teremtünk - azzal a megkötéssel, hogy a finanszírozásban részesülő fenntartónak területi ellátási kötelezettsége is van.